

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 60 0 Ps 018525 17 Rev
Banjaluka, 04.7.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Stake Gojković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja GP N AD T., koga zastupa punomoćnik B. R., advokat iz D., protiv tužene Opštine B., koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi isplate duga, vrijednost predmeta spora: 79.338,21 KM, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 018525 14 Pž od 17.11.2016. godine, na sjednici održanoj dana 04.7.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 018525 14 Pž od 17.11.2016. godine preinačava, tako što se žalba tužitelja odbija i potvrđuje presuda Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60 0 Ps 018525 13 Ps od 27.02.2014. godine.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60 0 Ps 018525 13 Ps od 27.02.2014. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu na ime duga za izvršene građevinske radove, isplati iznos od 12.953,27 KM, po okončanoj situaciji broj: ... od ... godine i iznos od 65.609,61 KM po privremenoj situaciji broj: ... od ... godine, ukupno 79.338,21 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.11.2012. godine do isplate. Obavezan je tužitelj da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.280,00 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 018525 14 Pž od 17.11.2016. godine, žalba tužitelja je usvojena i preinačena prvostepena presuda, tako što je obavezana tužena da tužitelju isplati iznos od 79.338,21 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.11.2012. godine i naknadi mu troškove parničnog postupka u iznosu od 4.305,60 KM, a preko ovog iznosa zahtjev za troškove je odbijen, te je obavezana tužena naknaditi tužitelju i troškove sastava žalbe u iznosu od 819,00 KM.

Blagovremenom revizijom (kako proizlazi iz njenog sadržaja) tužena pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se odbije žalba tužitelja i potvrdi prvostepena presuda.

U odgovoru, tužitelj predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu na ime izvedenih radova - krpanje udarnih rupa na putevima na području Opštine B. u iznosu od 12.953,27 KM i pripremanje i asfaltiranje prilaznog puta u D., prema lovištu u iznosu od 65.609,61 KM, isplati ukupan iznos od 79.338,21 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

U toku postupka pokazalo se nespornim da su parnične stranke bile u višegodišnjoj poslovnoj saradnji u vezi sa izvođenjem radova na izgradnji i sanaciji puteva na području tužene opštine. Dana ... godine zaključili su ugovor (na kojem tužitelj temelji svoje zahtjeve, ostale ugovore je sudu predočio vještak građevinske struke pri izradi nalaza i mišljenja) kojim su regulisali izvođenje radova na sanaciji lokalnih asfaltiranih puteva u opštini B. za 2011. godinu, u vrijednosti od 13.950,00 KM. Dana ... godine zaključili su ugovor za izvođenje radova na asfaltiranju lokalnog puta u izletištu u D., za ukupnu cijenu (sa PDV) od 91.976,27 KM. Dana ... godine zaključili su ugovor za izgradnju i asfaltiranje puta u Mjesnim zajednicama, V.B. i D. K., za ukupnu cijenu od 29.999,62 KM. Ugovori su zaključeni na temelju ponuda dostavljenih od strane tužitelja, kao izvođača, na osnovu konkurentskih zahtjeva, koje je stavio tuženi kao naručilac.

Nije sporno da su radovi po ovim ugovorima izvedeni i da su plaćeni.

Tužitelj svoj zahtjev zasniva na tvrdnji da je došlo do povećanog obima radova na pripremi i asfaltiranju lokalnog puta do izletišta i da su ti radovi u vrijednosti od 65.609,61 KM (čije plaćanje traži) izvedeni po usmenom nalogu načelnika tužene i direktora Agencije te da su po nalogu istih lica izvršeni i dodatni radovi na sanaciji puteva na području tužene, u vrijednosti od 12.953,27 KM, čiju naplatu takođe traži u ovom postupku.

Tužena se branila prigovorom da je sve ugovorene radove uredno platila, a da radovi čija naplata se traži u ovom postupku, nisu ni izvedeni, niti je u vezi sa njihovim izvođenjem zaključen bilo kakav ugovor između parničnih stranaka, niti postoji narudžbenica ili ponuda tužene tužitelju da te radove izvede.

Kod takvog stanja činjenica i navoda parničnih stranaka, prvostepeni sud je našao da zahtjev tužioca za plaćanje radova na sanaciji puteva, u iznosu od 12.953,27 KM, nije osnovan zato što ti radovi nisu bili obuhvaćeni ugovorom zaključenim...godine (na koji se poziva tužitelj), koji se odnosio na ovu vrstu radova, niti iz tog ugovora proizlazi da je tužitelj mogao i trebao izvesti i neke druge radove (član 26. i 99. ZOO), za čije izvođenje bi mu pripadala naknada. Obrazlaže da izvođenje radova na sanaciji puteva predstavlja ugovor o djelu iz člana 600. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u ostalom tekstu: ZOO), ali da Zakon o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10 – u daljem tekstu: ZJN), propisuje postupak za njegovo zaključenje, što u konkretnom slučaju nije učinjeno za radove čija naplata se traži u ovom postupku, pa da zato nema valjanog osnova na kojem bi se temeljio zahtjev tužitelja u ovom dijelu. Kako okončana situacija od ... godine (na kojoj tužitelj temelji ovaj zahtjev) nije potpisana od strane tužene kao eventualnog naručioca, niti nadzornog organa (koji za ove radove nije ni imenovan) ni ona ne može predstavljati osnov za isplatu traženog iznosa, ovo pogotovo kod činjenice da se iz izvedenih dokaza ne vidi da li su i kada ti radovi izvedeni.

U vezi sa zahtjevom za plaćanje izvedenih radova na pripremi i asfaltiranju puta prema izletištu u D. i lovištu, prvostepeni sud nalazi da ovi radovi predstavljaju građevinske radove za koje je nužno zaključiti ugovor o građenju saglasno odredbi člana 630. ZOO, koji mora biti sačinjen u

pismenoj formi, te da se kod njegovog zaključenja takođe mora provesti postupak propisan odredbama ZJN, pa kako nije tako urađeno, da nema valjanog osnova na kojem bi se mogao temeljiti zahtjev za isplatu spornog iznosa od 65.609,61 KM, slijedom čega odbija zahtjev tužitelja u cjelini.

Odlučujući o žalbi tužitelja drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu i udovoljio tužbenom zahtjevu uz obrazloženje da navedeni građevinski radovi, za čije izvođenje se traži plaćanje, sa aspekta složenosti, predstavljaju jednostavnije građevinske radove, da nisu rađeni prema projektu, a niti je zaključen pismeni ugovor o izvođenju tih radova, pa da se ne radi o ugovoru o građenju iz odredbe člana 630. ZOO, nego ugovoru o djelu koji je, shodno odredbi člana 600. ZOO, načelnik opštine, saglasno odredbi člana 40, 41. i 43. Zakona o lokalnoj samoupravi bio ovlašten zaključiti i u usmenoj formi.

Dalje nalazi, pozivom na odredbu člana 45. stav 2, član 46. u vezi sa članom 6, 10. i 11. ZJN, da se postupku izvođenja radova može pristupiti i putem pregovora bez oglašavanja o javnoj nabavci, opisujući pri tom direktni sporazum, koji ima u vidu odredba člana 47. istog zakona, pa kako vrijednost spornih radova ne prelazi 80.000,00 KM, da je načelnik tužene mogao usmeno dogovoriti izvođenje ovih radova na čemu se može temeljiti zahtjev za plaćanje naknade za te radove, pogotovo kada se ima u vidu da su parnične stranke bile u kontinuiranom poslovnom odnosu, po osnovu više ugovora o izvođenju istih radova i da je vještak građevinske struke, prilikom izrade nalaza i mišljenja, mogao uzeti cijenu iz tih drugih ugovora i tako utvrditi vrijednost spornih radova.

Nije pravilna odluka drugostepenog suda.

Parnične stranke su zaključile ugovor od ... godine kojim su regulisali izvođenje radova na sanaciji lokalnih asfaltiranih puteva u opštini B. za 2011. godinu i taj ugovor je u cjelosti izvršen – izvedeni su radovi na sanaciji puteva (krpljenju udarnih rupa) u površini od 450 m², kako je i ugovoreno i isplaćena ugovorena cijena od 13.950,00 KM. Iz tog ugovora ne proizlazi, kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud, da je tužitelj dobio saglasnost da izvede i neke druge radove (za koje sada traži naknadu).

Pored toga su zaključili i ugovor od ... godine za izgradnju i asfaltiranje puta u Mjesnim zajednicama, V. B. i D. K., za ukupnu cijenu od 29.999,62 KM koji je takođe u cjelini realizovan, te ugovor od ... godine za izvođenje radova na asfaltiranju lokalnog puta u izletištu u D. za ukupnu cijenu od 91.976,27 KM, koji je takođe u cjelini izvršen.

Nije sporno, saglasno odredbi člana 11. stav 4. ZJN, da tužena kao ugovorni organ (koji je definisan odredbom člana 3. stav 1. istog zakona), može izuzetno ugovore (ne kaže se u usmenoj formi) dodjeljivati putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja o nabavci, pored ostalog, za dodatne usluge ili koji nisu uključeni u prvobitno razmatrani projekat ili u prvobitno zaključen ugovor, ali koji usljed nepredviđenih okolnosti, postanu neophodni za izvršenje ili izvođenje u njima opisanih usluga, odnosno radova, i kada se takve dodatne usluge ili radovi ne mogu tehnički ili ekonomski odvojiti od glavnog ugovora bez većih nepogodnosti za ugovorni organ, međutim, takvi ugovori jedino se mogu zaključiti s dobavljačem kome je dodjeljen glavni ugovor, a ukupna vrijednost ugovora dodjeljenih za dodatne usluge ili radove ne može preći 50% od vrijednosti glavnog ugovora (stav 4. d) 1) ZJN).

Očigledno je da u konkretnom slučaju nije ispunjen ovaj uslov, već i zbog činjenice da vrijednost dodatnih radova, prema stavljenom zahtjevu od 12.953,27 KM, prelazi 50% od vrijednosti glavnog ugovora od ... godine (u kojem je dogovoren iznos od 13.950,00 KM). Takođe, i iznos od 65.609,61 KM koji se traži za sporne radove na asfaltiranju puta za izletište

u D., prelazi 50% od vrijednosti glavnog ugovora od... godine (u kojem je dogovoren iznos od 91.976,27 KM), pa se nedostatak drugih uslova za primjenu ove odredbe neće dalje obrazlagati. Za primjenu odredbe člana 11. stav 4. ZJN koja, kako je rečeno, predviđa dodjeljivanje ugovora putem pregovaračkog postupka, nisu bili ispunjeni ni uslovi iz odredbe člana 11. stav 4. d) 2) istog zakona, jer (i kada bi se prihvatio zaključak da sporni radovi predstavljaju ponavljanje sličnih usluga) da bi se ugovor mogao zaključiti putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja o nabavci, nužno je da je na takvu mogućnost ukazano već pri raspisivanju tendera za prvi projekat, kakvo postupanje u ovom slučaju nije dokazano.

Kada je vrijednost ugovora o javnoj nabavci u slučaju izvođenja radova, manja od 80.000,00 KM (koji iznos propisuje odredba člana 6. stav 2. b) ZJN), pri zaključenju ugovora se primjenjuju pravila utvrđena u poglavlju III ZJN. U tom slučaju ugovorni organ, može dodjeliti ugovor kroz postupak utvrđen u članu 10 i 11. ZJN prema uslovima (o kojima je i naprijed bilo riječi) iz tih članova i u skladu sa Pravilima iz Poglavlja II ili kroz postupak konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponude u skladu sa odredbama člana 46. ZJN, kako reguliše odredba člana 45. istog zakona.

Pravila sadržana u naprijed navedenim zakonskim odredbama bila su poznata i savršeno jasna parničnim strankama, jer su po tim pravilima zaključili sve naprijed navedene ugovore (od ... i ... godine), osim za sporne radove za koje se traži naknada u ovom postupku.

Naprijed izloženo u pogledu zaključenja ugovora po odredbama ZJN vrijedi i za radove za koje se traži naknada od 65.609,61 KM. Osim toga, budući da se ovi radovi odnose na izgradnju puta, potpuno je jasno, suprotno zaključku drugostepenog suda, da se radi o ugovoru o građenju iz odredbe člana 630. ZOO, prema kojoj je ugovor o građenju ugovor o djelu kojim se izvođač obavezuje da prema određenom projektu sagradi u ugovorenom roku određenu građevinu na određenom zemljištu ili da na takvom zemljištu odnosno na već postojećem objektu izvrši kakve druge građevinske radove, dok se naručilac obavezuje da mu za to isplati određenu cijenu (stav 1.), koji mora biti zaključen u pismenoj formi (stav 2), a pod „građevinom“ se, prema odredbi člana 631. istog zakona, podrazumjevaju i putevi.

Prema tome, čak i pod uslovom da je ugovore za sporne radove bilo moguće zaključiti i bez objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci, na čemu drugostepeni sud temelji odluku kojom je udovoljio zahtjevu tužitelja, oni nisu zaključeni u skladu sa odredbama ZJN, kao ni sa imperativnom odredbom člana 630. stav 2. ZOO (u odnosu na radove koji se odnose na izgradnju puta), kako argumentovano i svestrano obrazlaže i prvostepeni sud, čije razloge u svemu prihvata i ovaj sud, pa se na takvim ugovorima (koji nisu zaključeni u skladu sa imperativnim zakonskim odredbama), ne može temeljiti odluka o usvajanju tužbenog zahtjeva.

Kako nije sporno da su parnične stranke bile u kontinuitetu u poslovnim odnosima, po osnovu zaključenih ugovora o izvođenju radova na sanaciji, izgradnji i asfaltiranju lokalnih puteva i to na istim lokacijama, nije pouzdano utvrđeno, bez obzira na provedeno vještačenje po vještaku građevinske struke, da su sporni radovi izvedeni, odnosno da nisu bili obuhvaćeni zaključenim ugovorima za koje je plaćena ugovorena cijena i koji nisu predmet spora.

Pod uslovom i da se prihvati da se radi o radovima koji nisu obuhvaćeni naprijed navedenim pismeno zaključenim ugovorima i da nema sumnje da su izvedeni, nije dokazana njihova vrijednost (pa tako ni visina tužbenog zahtjeva), kod činjenice da ni jednim materijalnim dokazom, pa ni iskazima saslušanih svjedoka nije utvrđeno koji obim radova su ugovorile parnične stranke i za koju cijenu.

Prema tome, i to vodi ka odbijanju tužbenog zahtjeva.

Iz naprijed navedenih razloga riješeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić